

SVERIGES
SKOLLEDARFÖRBUND

u.remissvar@regeringskansliet.se
Kopia till
Fredrik.m.ahlen@regeringskansliet.se

Stockholm 2020-03-12

U2019/01794/S

Remissvar För flerspråkighet, kunskapsutveckling och inkludering – modersmålsundervisning och studiehandledning på modersmål. (SOU 2019:18)

Utredaren konstaterar inledningsvis att syftet med ämnet modersmål är att ge eleverna möjlighet att utveckla sina kunskaper i det aktuella språket och också möjligheter att utveckla sin kulturella identitet. Modersmålet finns alltså till för sin egen skull och är inte primärt ett stöd för förbättrad måluppfyllelse i ämnen i dagens timplan.

Sveriges Skolledarförbundet vill betona betydelsen av att barn och ungdomar erbjuds undervisning i modersmål. Förbundet menar att det är problematiskt att det bara är cirka 50 procent av alla berättigande som väljer att läsa sitt modersmål. Det är också problematiskt, ur många perspektiv, att avhoppet under pågående utbildning är stora.

Inledningsvis lämnar Sveriges Skolledarförbundet ett antal övergripande synpunkter som riktar in sig mot sådant som förbundet finner vara generella brister i utredarens förslag. Brister som måste bemötas innan de framskrivna förslagen eventuellt genomförs.

Övergripande synpunkter

- Det är i första hand elever med goda socioekonomiska förutsättningar som väljer att läsa, och fullfölja, utbildningen i modersmål idag. Utredaren har inte belyst denna problematik i sina förslag, vilket är en brist. Det leder till att utredaren inte har kunnat göra det troligt att situationen kommer att förändras efter att de föreslagna reformerna genomförs.
- Utredaren motiverar sitt förslag att lägga in modersmålet i timplanen med att det är viktigt att även dessa elever får sammanhängande skoldagar. Sveriges Skolledarförbundet har ingen annan uppfattning men vill betona att rektorer redan idag gör sitt yttersta för att tillse detta. När det ändå förekommer tidsluckor för elever beror det på stora organisatoriska svårigheter att skapa bättre scheman som inte innebär avsevärda försämringar för andra elever. Förbundet anser att utredaren inte tillräckligt analyserat de organisatoriska förutsättningarna för

SVERIGES SKOLLEDARFÖRBUND

VASAGATAN 48 • BOX 3266 • 103 65 STOCKHOLM • TELEFON 08-567 062 00 • TELEFAX 08-567 062 99
ORG.NR. 802003-0626 • STYRELSENS SÄTE STOCKHOLM • INFO@SKOLLEDARNA.SE • WWW.SKOLLEDARNA.SE

genomförandet av sina förslag och att det därmed är svårt att fullt ut ta ställning till dem.

- Utredaren har heller inte analyserat olika huvudmäns förutsättningar att genomföra förslagen. Sveriges Skolledarförbund hävdar att förslagen kommer att få betydligt större konsekvenser, såväl organisatoriskt som ekonomiskt, för storleksmässigt små huvudmän, som också ofta har storleksmässigt mindre skolenheter.
- Slutligen framhåller utredaren vikten av att fjärrundervisningen utvecklas och att huvudmän bör utnyttja denna undervisningsform mer om lämpliga lärare saknas eller om undervisningens omfattning är liten. För många huvudmän blir det då fråga om att lägga ut fjärrundervisning på entreprenad. I betänkandet saknas dock en analys av om det kommer att finnas huvudmän som kommer att erbjuda fjärrundervisning på entreprenad i tillräcklig utsträckning för att möta upp de ökande behoven som blir följderna av utredarens förslag.
- Efter att utredaren lämnat sina förslag har regeringen meddelat att timplanerna i grundskolan (och motsvarande skolformer) ska ses över av andra skäl. Dessa reformprocesser måste samordnas.

Synpunkter på utredarens förslag i betänkandet.

Förslag 10.1.1. Ämnet modersmål ska regleras i timplanerna

Sveriges Skolledarförbund avråder från förslaget mot bakgrund av att de organisatoriska konsekvenserna inte har analyserats tillräckligt.

Förslag 10.1.2 Huvudmannens skyldighet att anordna undervisning i ämnet modersmål ska inte vara begränsad till sju läsår.

Sveriges Skolledarförbund har inga invändningar mot förslaget.

Förslag 10.1.3 Antalet deltagande elever ska inte begränsa huvudmannens skyldighet att anordna undervisning i ämnet modersmål.

Sveriges Skolledarförbund avråder från förslaget mot bakgrund av att de organisatoriska konsekvenserna inte har analyserats tillräckligt.

Förslag 10.1.5 Elever ska kunna få modersmålsundervisning i mer än ett språk.

Sveriges Skolledarförbund ställer sig bakom att skollagstiftningen bör öppnas för en sådan möjlighet men menar att det samtidigt måste finnas ett utrymme för rektor att göra en annan bedömning om det anses påkallat av pedagogiska skäl.

Förslag 10.1.6. Ämnet modersmål ska fortsatt vara ett frivilligt ämne.

Sveriges Skolledarförbund bifaller förslaget att ämnet modersmål fortsätter vara ett frivilligt ämne.

Det stora antalet avhopp från modersmålsundervisningen under pågående läsår är ett uppenbart problem. Sveriges Skolledarförbund avråder dock från förslaget att införa skolplikt under pågående läsår för de elever som påbörjat studier mot bakgrund av att förslagets konsekvenser är bristfälligt utredda.

Förslag 10.2.1 Förstärkt rätt till studiehandledning på modersmålet för nyanlända elever.

Sveriges Skolledarförbund har inga invändningar mot förslaget.

Med vänlig hälsning

Sveriges Skolledarförbund

Matz Nilsson
Förbundsordförande